

Styrelsen har oprindeligt vedtaget holdningspapiret den 19. maj 2021 og opdateret papirets boligafsnit den 2. november 2022

Det gode ungdomsliv – i hele Danmark

Alle unge fortjener et godt ungdomsliv med drømme, muligheder og tryghed. Uanset hvor i landet, de er født eller har valgt at bosætte sig. Desværre er der stor ulighed og forskel i unges muligheder på tværs af landet.

Både i landdistrikterne og de store byer er der strukturelle udfordringer for ungdommen. Vi ønsker at gøre op med ulighed for unges livsmuligheder mellem by og land. Vi ønsker et Danmark, hvor unge kan udfolde deres liv og fællesskaber – både i byen og på landet.

DUF ser med bekymring på den udvikling, der har været i landdistrikterne de seneste mange år. Når skoler og uddannelser lukkes og unges muligheder for at få en bolig forringes, bliver det sværere for unge at bo og leve et godt liv på landet.

I ungdomsårene lægges trædestenene for resten af livet. Derfor er det afgørende, at unge har muligheden for selv at bestemme, hvor de vil slå sig ned, uddanne sig, arbejde og stifte familie. For hver generation af unge, hvor livsmulighederne bliver begrænset, har samfundet svigtet.

DUF ønsker hverken at bekæmpe urbanisering eller at tvinge unge ud på landet. Vores mål er, at flere unge frit kan vælge, hvor de ønsker at bo og leve.

Derfor skal vi styrke unges livsmuligheder i hele landet.

Fritids- og foreningsliv

Alle unge fortjener at være en del af et fællesskab. Mange danske unge mistrives og føler sig ensomme, og coronakrisen har kun forværret problemet. Samtidig spiller foreningslivet ofte en afgørende rolle i udviklingen af lokalsamfund. Derfor er der brug for stærke frivillige fællesskaber.

Et velfungerende lokalsamfund kræver sammenhold og tilhørsforhold, og derfor er der brug for et stærkt frivilligt foreningsliv. For det er her, vi mødes om et større formål og det er her, vi mødes med mennesker, der ikke ligner os selv og danner relationer for livet.

Ingen kommuner er ens, og derfor er det også naturligt, at vilkårene for frivillige foreninger varierer fra kommune til kommune. Men hvis trivslen blandt unge skal styrkes, er der brug for et generelt løft af de frivillige foreningers vilkår.

DUFs forslag:

- Intentionerne bag den åbne skole i Folkeskolereformen skal realiseres, så forbindelsen styrkes mellem skole, lokalsamfund og foreningsliv.
- Det skal være nemmere for foreningerne at få egne lokaler.
- Der skal etableres en folkehusordning, hvor man kan søge om at lave et tomt hus om til et folkehus, så længe man garanterer, at man kan puste noget liv i lokalområdet.
- Alle landets kommuner bør forpligtes til at fritage frivillige foreninger for grundskyld.
- Kommunerne bør hjælpe med gode rammer til at gen- eller nystarte foreninger, så de let får adgang til puljer, lokaler mm.
- Skoler og uddannelsessteders lokaler skal være tilgængelige som centrum for lokalt forenings- og ungeliv gennem forenings- og elevstyrede fritids- og kulturaktiviteter.
- Alle unge skal have mulighed for at deltage i fritids- og foreningslivet. Derfor skal der sikres gode transportforbindelser i hele landet både i dags- og aftentimerne.
- Kommuner bør have fritids- og klubtilbud til ungdomsårgange under 18 år.
- Kommuner skal forpligtes til at have oversigter med foreningstilbud og aktivt benytte disse til at guide (særligt udsatte) unge mod relevante tilbud.

Uddannelse

En god uddannelse er afgørende for den enkelte unges muligheder i livet. Derfor er det problematisk, at mulighederne for uddannelse er så skævt fordelt på tværs af landet.

I Danmark er de videregående uddannelser ofte centraliseret omkring de større byer, og de seneste år har været præget af lukninger af ungdomsuddannelser.

Den udvikling ønsker DUF at gøre op med. Vi ønsker at flere unge skal kunne tage en ungdomsuddannelse eller FGU i hele landet, og at flere unge skal kunne tage en kort- eller mellemlang videregående uddannelse i deres nærområde. Balance opnås ved at løfte uddannelse i nærområderne uden at underminere uddannelse i de større byer.

DUFs forslag:

- Der skal sikres et bredt udbud af ungdoms- og videregående uddannelser samt FGU i hele landet og den nødvendige økonomi til at understøtte det.
- Ungdomsuddannelser skal være mere tilgængelige i landdistrikterne ved at sikre, at ingen unge har mere end 45 minutters transport til en ungdomsuddannelse, uanset hvor i landet de bor.
- Betingelserne for at få kilometerpenge på ungdomsuddannelser og FGU skal lempes og ret til ungdomskort og kilometerpenge skal også gælde elever og lærlinge på hovedforløb
- Ungdomsuddannelserne skal have større selvbestemmelse lokalt, mens samarbejdet skal styrkes regionalt, så mindre ungdomsuddannelser kan låne lærere fra større skoler til specialiseret undervisning. Men at der samtidig er respekt for de aftaler arbejdsmarkedets parter indgår.
- Det skal gøres lettere for unge at vælge en erhvervsuddannelse i hele Danmark ved at sikre flere skolehjemsplasser, samt skabe økonomiske incitamentter til at tage en praktikplads i et område med arbejdskraftsmangel.
- Når det lokale byråd lukker en folkeskole, skal lokalsamfundet have bedre mulighed for at åbne en fri- eller privatskole i de samme lokaler for at fastholde lokalsamfundet.
- Der skal etableres en garanti for tag over hovedet, når man søger ind på en uddannelse, som ligger langt fra sin bopæl.

Arbejdsmarked

Det danske arbejdsmarked har store udfordringer relateret til ungdommen. Vi kommer til at mangle faglærte, og samtidig er dimittendledigheden på nogle uddannelser for høj, hvilket er et samfundsproblem. Dimittendledigheden kan derudover have store konsekvenser for den enkelte unge langt op i voksenlivet.

Særligt i de store byer er det svært for nogle unge at finde fodfæste på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse. Derfor bør vi styrke jobskabelsen i hele Danmark for både akademiske og faglærte jobs.

Dertil ser DUF med bekymring på den nedadgående udvikling af andelen af unge som har et fritidsjob. At have fritidsjob handler ikke kun om penge i sparegrisen, men også om værdier i rygsækken – det giver karakter og kompetencer, som man ikke får på en uddannelse.

DUFs forslag:

- Der bør skabes incitament til, at nyuddannede bosætter sig i et landdistrikt. Eksempelvis ved at tilbyde et hævet beskæftigelsesfradrag de første tre år på arbejdsmarkedet til de nyuddannede, der bosætter sig i et landdistrikt.
- Der bør etableres øgede incitament til at ansætte nyuddannede.
- Universiteterne bør være med til at skabe en god overgang fra studie til job ved at sikre løbende feedback og god karrierevejledning.
- Der skal skrues op for de kommunale fritidsjob-indsatser med henblik på at få flere unge under 18 år til at have et fritidsjob.
- Kommunale jobcentre skal yde en særlig indsats overfor de mange unge udenfor uddannelsesfællesskabet og arbejdsmarkedet.

Bolig

I DUF er vi grundlæggende bekymrede for udviklingen på boligmarkedet. Årtiers prisstigninger har resulteret i, at der nu er en generation af unge, som er udelukket fra ejermarkedet, mens de ældre generationer sidder lunt i deres boliger. Samtidig er mængden af ungdoms- og studieboliger begrænsede, og mange af dem er svære at betale med en SU.

Flere ønsker at bosætte sig i de større byer, og vi skal sikre, at det også for ungdommen er muligt at bo, hvor man ønsker. Derfor bør der bygges flere betalelige boliger for unge i de større byer. Samtidig bør der sikres bedre muligheder for, at unge kan bosætte sig i mindre byer, hvor det i dag er svært at få lov til at optage et lån.

For mange unge oplever i dag store udfordringer i forbindelse med at flytte til en ny by. Boligmarkedet er for ugenomsigtigt, og uden at stort netværk og kendskab til byen, er det meget svært at få tag over hovedet. Det er samfundsproblem, som vi er nødt til at løse.

Alle unge skal have et sted at bo, lige meget hvilken livssituation man står i, og fortjener en rimelig chance for at komme ind på boligmarkedet. Derfor skal der i højere grad sikres tilgængelig og tilstrækkelig støtte og netværk, f.eks. fra kommunen og civilsamfundsorganisationer, til unge, der har behov for det.

DUFs forslag:

- I de større byer skal det være nemmere for unge, uanset uddannelsesbaggrund, at finde et sted at bo. Derfor skal der bygges flere betalelige boliger – herunder flere studie- og ungdomsboliger.
- Mulighederne for førstegangskøbere skal styrkes og der skal være lige mulighed for at optage lån i hele landet. Derfor bør vores realkreditinstitutioner forpligtes på ikke at afvise lånetilbud med baggrund i geografien.
- Regler som forhindrer opførelsen af nye ungdomsboliger og kollegier skal afskaffes. Dertil skal man være åben overfor kreative løsninger til opførelse af nye boliger for unge: renovering af tørlofter, brug af containere etc.

- Tinglysningsafgiften skal reduceres i landdistrikter, så der skabes øget incitament til og mulighed for at unge kan bosætte sig udenfor de større byer.
- Der skal være øget fokus på at gøre boligmarkedet mere transparent og overskueligt for alle unge uagtet baggrund, netværk, vidensniveau etc.
- Støtte og netværk skal være let tilgængelig og tilstrækkelig, så adgangen til et tag over hovedet bliver sikret og så ingen unge er ufrivilligt hjemløse.